

ומביאין מנחה טהורה אחרת, להקריבה תחתיה.

ואם אין שם מנחה אחרת מזומנת אלא היא, יכול להקריבה בטומאה, שהרי קרבן צבור הוא ודוחה את הטומאה.

אלא, שאומריין לו לכהן המקריב: הוי פקח, ושתוק [כדי שלא יאמרו הרואים שאף מנחת יחיד קריבה בטומאה, רש"י מנחות עב א על פי שטמ"ק שם].

קתני מיהת, שאם אפשר, אומר, ומביאין אחרת תחתיה להקריבה בטהרה. ויש להוכיח מזה שלכתחילה מהדרינן לעשות בטהרה.

אמר רב נחמן: אין להוכיח מכאן לכל קרבנות צבור. כי אפילו אם נאמר שהטומאה היתר גמור הוא, מכל מקום מודינא, היכא דאיכא שיריים לאכילה. שהרי מפורש במשנה בפסחים, שקרבן צבור שקרב בטומאה אינו נאכל בטומאה.

ועל כן, בקרבנות שיש מהם חלק לאכילה ודאי שראוי להשתדל להקריבם בטהרה, כדי שתתקיים בהם מצות אכילה. (22)

מה שאין כן בעולות, שכולן כליל למזבח, אין צריך לחזור אחר טהרה, שהרי הותרה בהם טומאה לגמרי.

מיתיבי לרב נחמן: היה מקריב מנחת פרים ואילים וכבשים, ונטמאת המנחה בידו, אומר, ומביאין מנחה טהורה אחרת תחתיה.

הכהנים נחלקו לעשרים וארבעה משמרות. וכל משמר היה עובד בשבוע אחר, משבת לשבת.

המשמר עצמו היה מתחלק לבתי אבות, ובכל יום היה עובד בית אב אחר.

הרי, שלכתחילה, לא היה דינו של כהן מבית אב של יום אחר לעבוד ביום של בית אב זה.

ומשום כך אם אירעה טומאה בבית אב זה, אין לחזור אחר כהנים טהורין אחרים.

ורב ששת אמר: עבודה בטומאת המת אינה היתר גמור, ואף על פי שנדחת הטומאה, בקושי דחוייה היא בצבור. וראוי להשתדל כדי שתעשה העבודה בטהרה, ולכן מהדרינן אפילו להביא כהנים טהורים מבית אב אחר. איכא דאמרי:

אפילו היכא דאיכא טהורין וטמאין כהוא בית אב, שדינם לעבוד ביום זה, מכל מקום פליג רב נחמן על רב ששת, ואמר דעבדי נמי הכהנים הטמאין.

א-י ומשום שסובר רב כל טומאת מת בצבור — רחמנא שרייה לגמרי. (21)

אמר רב ששת: מנא אמינא לה שטומאה אינה אלא דחוייה בצבור?

מהא דתניא: היה עומד ומקריב מנחת העומר, ונטמאת המנחה בידו, אומר,

21. ובריטב"א משמע דהיינו דוקא כשכבר נקבע

על ידי פייס שכהנים אלו יקריבו, אבל לכתחילה אין מכניסין כהנים טמאים לפייס, אף למאן

22. והקשה הרש"ש, הרי אף ביום הכפורים יש

ואם אין שם מנחה אחרת אלא היא, מקריבה בטומאה. ואומרין לו: הוי פקה, ושתוק.

מאי לאו, במנחת נסכים הקרבים עם פרים ואילים וכבשים שהם קרבנות המוספין דהו עסקינן הכא.

ומנחה זו כליל למזבח היא, ואין בה שיריים לאכילה, ומכל מקום מפורש שלכתחילה מביאין טהורה אחרת תחתיה, ותיובתא היא לרב נחמן.

אמר לך רב נחמן: לא כדברי המקשן דמיירי במנחת נסכי המוספין, אלא לעולם מנחה זו אם נטמאת מקריבה לכתחילה. ומנחה ששינו בברייתא היא מנחה דפרים, דהיינו פר העולה דעבודה זרה.

שאם שגגו בית דין בהוראה בעבודה זרה ועשו צבור על פיהם, מביאין פר לעולה ושעיר לחטאת, ופר העולה טעון נסכים.

וקרבן זה, אף על גב דקרבן צבור הוא, הרי אין בו דין דחיית [שבת ו]טומאה כשאר קרבנות צבור, שרק קרבנות שזמנם קבוע דוחין את השבת ואת הטומאה, ולכן כיון דלא קביע ליה זמן, מהדרינן לעשותו בטהרה, כשאר קרבנות יחיד.

ומה שמביאו בטומאה כשאין לו אחרת, היינו משום שאף קרבן יחיד שנטמא אינו נפסל בדיעבד, משום שהציץ מרצה על עון הקרבת קרבן טמא.

ואילים דקתני בברייתא, מיירי באילו של

אחרן ביום הכפורים, שאף הוא עולה וטעון נסכים.

ובהכי הוא דמהדרינן אטהרה, דאף על גב דקביע ליה זמן, ודוחה את השבת ואת הטומאה, כדין שאר קרבנות ציבור שזמנם קבוע, מכל מקום כיון דקרבן יחיד הוא, מהדרינן לעשותו בטהרה.⁽²³⁾

וכבשים ששנו בברייתא, מיירי בכבש הבא עם העומר, והמנחה, מנחת העומר היא, שאינה באה כליל למזבח, אלא נקמצת, וכיון דאיכא שירים לאכילה, מודה רב נחמן דמהדרינן לעשותה בטהרה.

מיתבי: דם קרבן שנטמא, וזרקו — אם בשוגג הורצה הקרבן, ומותר הבשר באכילה.

ואם במזיד לא הורצה, ואין נותר הבשר באכילה, ומשום דקנסינן ליה, דאף שנתכפרו בעלים משום שהציץ מרצה, מכל מקום אין הבשר נאכל.

והשתא מותבינן: למאן דאמר שטומאה הותרה לגמרי, אמאי קננסנו, והרי היתר הוא.

ומשנינן: כי תניא היא, בקרבן דיחיד, שאינו כשר אלא משום ריצוי הציץ, ואין זה אלא בדיעבד, ומשום הכי קנסינן ליה במזיד.

תא שמע: על מה הציץ מרצה?

על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא, בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון, בין ביחיד בין בצבור.

הגמרא לדוכתא, שנפרישנו מטומאת המת. 23. ופירשו התוס' דאין זה אלא מדרבנן.

קרבן הנאכל, והוא שעיר המוספין, שחטאת הוא, ונאכל במוצאי יום הכ"פ. ואם כן, חוזרת קושית

ואי סלקא דעתך שהטומאה היתר היא בצבור למה לי ציץ לרצוויי, והרי אינו עון כלל.

אמר לך רב נחמן: לעולם יש לנו לומר דצבור שנשנה כאן לא נשנה אלא לענין הכשר בקרבן. ואף בלא ריצוי ציץ כשר הוא.

וכי קתני הציץ מרצה — אקרבנות דיחיד, שבהם אינו מרצה אלא על ידי ריצוי ציץ.

ואי בעית אימא אפילו תימא דברייתא כפשוטה שצריך ריצוי ציץ אף בציבור, אפשר להעמידה בהנך קרבנות ציבור דלא קביע לה זמן, שדינם כקרבן יחיד לטומאה, ואינם כשרים אלא בריצוי ציץ.

מיתביבי: נאמר בפסוק בפרשת הציץ "והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים לרצון להם לפני ה'".

וכי איזה עון דקדשים הוא נושא להכשירו?

אם נפרש הפסוק בעון פיגול, שחישב בעבודתו על מנת לאוכלו חוץ למקומו — הרי כבר נאמר "פיגול הוא לא ירצה", ובמסכת זבחים אוקימנא להך פסוק במחשבת חוץ למקומו.

ואם כשחישב מחשבת חוץ לזמנו, שהוא עון נותר, הרי כבר נאמר "המקריב אותו לא יחשב".

ב-ז הא אינו נושא אלא עון טומאה, ומפרשינן בברייתא שהטעם שהקילה תורה בעון טומאה דקרבן יחיד שיועיל הציץ לרצות עליו, משום שמצינו בטומאה קולא אחרת, שהותרה מכללה בציבור.

וקשיא לרב ששת מברייתא זו, שנאמר בה בפירוש שהותרה היא בצבור.

ומסקינן: פלוגתא דתנאי היא.

דתנאי: ציץ — בין שישנו על מצחו של כהן גדול בשעה שאירעה הטומאה. (24)

בין בשעה שאינו על מצחו — מרצה וכשר הקרבן, דברי רבי שמעון.

רבי יהודה אומר: עודהו הציץ על מצחו, מרצה.

אבל אם עובד בטומאה שאירעה בשעה שכבר אין עודהו הציץ על מצחו, אינו מרצה.

אמר לו רבי שמעון: כהן גדול ביום הכפורים יוכיח!

שהרי מפורש במשנה שכל קרבן שקבוע לו זמן דוחה את הטומאה, ובכלל זה אף הקרבנות שמקריבין כהן גדול ביום הכפורים, כשאינו לבוש בשמונה בגדים, שהרי לעבודת הקרבנות שנכנס בהם לפני ולפנים היה משמש בארבעה בגדי לבן בלבד, ולא היה בהם ציץ הזהב, ומכל מקום, אף על פי שאין הציץ עודהו על מצחו דוחה את הטומאה, ומרצה.

אמר לו רבי יהודה: הנח לכהן גדול ביום הכפורים שאין דחיית הטומאה בעבודתו זקוקה לריצוי ציץ, שטומאה הותרה לו בציבור לגמרי, ומה שהוצרכנו לריצוי ציץ אינו אלא בקרבנות יחיד שאינם דוחים את הטומאה.

24. כן דעת רש"י, ונחלקו עליו.